

Algemene bevindingen mbt. Interfederaal Anti-Tabaksplan

FECIBEL is de erkende Beroepsfederatie van de sigaren en cigarillo industrie in BELGIE en LUXEMBOURG. FECIBEL gelooft in een democratische besluitvorming die gebaseerd is op “facts and figures”. Degelijk en neutraal onderzoek is van groot belang. Net als alle andere sectoren, kreunt de sector na corona én met de hoge energieprijzen. Het grote aantal hervormingen vanuit de overheid is uiteraard een zware domper op de sector alsook het ondernemerschap en concurrentiepositie van ons land.

Een kleine reminder!

Sigaren zijn traditionele producten met een rijke geschiedenis die teruggaat tot de Maya-cultuur. Een sigaar is meestal een occasioneel genotsproduct, gemaakt van een mengsel van tabaksbladeren afkomstig uit regio's/landen over de hele wereld. Tabaksplanten werden oorspronkelijk ook gebruikt als geneesmiddel voor wondverzorging.

° Sigaren worden al eeuwenlang op traditionele en ambachtelijke wijze gemaakt. Er bestaan met de hand gerolde of machinaal gerolde sigaren. De EU loopt nog steeds leidinggevend als het gaat om kwaliteitsvolle sigaarfabrieken. België speelt hierin een cruciale rol. (in totaal gaat het om 14.481 jobs) Verschillende regio's in Vlaanderen stonden bekend om hun tabaksplantages/bedrijven. Wervik nam hier de taart. Tabak maakt deel uit van ons erfgoed. Sigaren worden ook gezien als deel van ons rijke gastronomische en bourgondische traditie. Tegenwoordig huisvest Wervik ook het Nationaal Erkend Tabaksmuseum. www.nationaltabaksmuseum.be Sommige van onze bedrijven werken ook samen met lokale boeren.

° De sigarenindustrie bestaat uit een kleine groep producenten en importeurs van sigaren. Ze maken 'nicheproducten' die selectief, bewust, bewust met mate worden gebruikt. Sigaren zijn luxeproducten die af en toe worden geconsumeerd. Sigaren zijn compleet andere producten dan sigaretten, roltabak en e-sigaretten, met een andere en vooral oudere, veelal goed opgeleide consument. Het huidige beleid is vooral gericht op jongeren. De consument van sigaren is niet de doelgroep die de overheid voor ogen heeft met de huidige maatregelen. Deze nichemarkt is goed voor 1,6 %¹ van het totale aantal tabaksproducten dat op de Belgische markt wordt gebracht.

De banen in sigarenfabrieken worden vaak ingenomen door vrouwen. Veel werknemers hebben ook een familieband en er zijn ook veel laaggeschoolden.

° Sigarenrokers hebben een specifiek en goed gedocumenteerd consumentenprofiel waarbij sigarenconsumptie zich in een “kenmerk van de oudste leeftijdsgroepen” bevindt, waarbij de gemiddelde sigarenroker een volwassen man is die ouder is dan 35 jaar. De sigarenrokers zijn veelal opgeleide mensen en dus ook goed op de hoogte van de gezondheidsrisico's. Ze zijn meestal bourgondiërs.

¹ Sigaren staan voor 0,17 % en cigarillo's voor 1,43% EC, Report on the establishment of a substantial change of circumstances for heated tobacco products in line with Directive 2014/40/EU, COM (2022) 279 final, 15 Juni 2022 p 5

° Sigaren worden slechts occasioneel geconsumeerd: slechts 1% van de Belgische rokers rookt dagelijks cigarillo's en sigaren tegenover 69% voor sigaretten en 22% voor roltabak.² Het aandeel occasionele rokers en degenen die slechts één of twee keer sigaren/cigarillo's hebben geprobeerd, is vergelijkbaar met die in 2012 werden vastgesteld. Dit staat in schril contrast met nieuwe producten die onlangs op de EU-markt zijn gekomen.

Verschillende bedrijven hebben ook plantages in verschillende regio's van de wereld en bieden hun werknemers niet alleen geld voor werk, maar ook voor school en opleiding.

Sigaren onderscheiden zich tov andere tabaksproducten

FECIBEL benadrukt de dat de diversiteit binnen de tabakssector groot is. We wensen ook dat de wetgever dit met de nodige aandacht bekijkt omdat veel van de opgelegde actiepunten, zo goed als onhaalbaar zijn voor de sigaren sector.

Met een enorm scala aan modellen, maten, merken, soorten verpakkingen en prijzen, vragen sigaren en cigarillo's om een geheel andere fabricage-aanpak. Hoewel de meeste sigaren tegenwoordig in kleine series worden vervaardigd, worden premium sigaren nog steeds met de hand gerold om de hoogste kwaliteit te garanderen. Een bezoek aan een fabrikant ter plaatse lijkt ons vanzelfsprekend om de sector ten volle te begrijpen.

° Sigaren roken betekent genieten van de smaak van de rook. Dit gebeurt in de mond waar de smaakpapillen zitten. Inhaleren heeft geen toegevoegde waarde bij het roken van sigaren.

° Sigaren worden bij jongeren (min 25 jaar) nauwelijks geconsumeerd en zijn geen producten die aanleiding geven tot het starten met roken. Dit gebeurt voor bijna 74% via sigaretten en slechts 4% door sigaren en 1% door cigarillo's, wat betekent dat sigaren meestal geen prikkel zijn om wel of niet te roken.³

° Of ze nu met de hand of machinaal worden gemaakt, de productie van sigaren en cigarillo's vereist een bijzondere aandacht voor detail, waarbij dit exacte proces enigszins varieert tussen de verschillende fabrikanten van deze natuurlijke producten. Deze kleine variaties dragen verder bij aan het onderscheidend vermogen van elk sigarenmerk. Handgemaakte sigaren worden uitsluitend gemaakt met tabaksbladeren die zorgvuldig worden geoogst, gedroogd en gefermenteerd. Daarna ondergaan ze meestal ook een rijpingsproces. Van deze tabaksbladeren worden op authentieke wijze sigaren gemaakt door getalenteerde geschoolde vakmensen.

Machinaal gemaakte sigaren worden ook gemaakt met tabaksbladeren - de overgrote meerderheid van machinaal gemaakte sigaren wordt gemaakt met een natuurlijk vulmiddel, gebundeld met een gehomogeniseerd tabaksblad voordat ze worden gewikkeld in een natuurlijk tabaksblad. De gemechaniseerde processen die bij de sigarenproductie worden gebruikt, zijn aanzienlijk complexer, helemaal anders en langzamer dan die bij de massaproductie van sigaretten (28 sigaren, of maximaal 160 cigarillo's per minuut versus 20.000 sigaretten / minuut). Geautomatiseerde productie van sigaren en cigarillo's vereist specifieke machines voor het klossen, het maken van bossen, het overrollen, het snijden, het verpakken en het afwerken van dozen in veel kleinere aantallen.

² Eurobarometer p 506 from 2021

³ Eurobarometer 506 from 2021 + extra studie toegevoegd aan EC Directive 2014/40/EU - p290

Democratische besluitvorming?

FECIBEL betreurt als belangenbehartiger de manier waarop het interfederaal antitabaksplan tot stand is gekomen in een land waar een democratisch besluitvormingsproces de maatstaf is. Het Antitabaksplan is eenzijdig aangenomen zonder overleg, zonder contacten met onze sector, zonder onderbouwde kennis van de totale sector. We begrijpen maar betreuren deontologische handvesten en artikelen zoals 5.3.

In dit verband heeft het Hof van Justitie van de EU onlangs verduidelijkt dat *“uit de bewoordingen van (artikel 5.3 FCTC) duidelijk blijkt dat het niet alle deelname van de tabaksindustrie aan het opstellen en uitvoeren van regels voor tabaksontmoediging verbiedt, maar is uitsluitend bedoeld om te voorkomen dat het tabaksontmoedigingsbeleid van de partijen bij het verdrag wordt beïnvloed door de belangen van die bedrijfstak » (punt 59).*

De besluitvorming moet in ieder geval gebaseerd zijn op kennis en expertise van de sector. Wij zijn van mening dat zonder de nodige kennis er geen bewezen effectieve maatregelen kunnen opgesteld worden. Dit is onafhankelijk van welk standpunt wordt ingenomen en welke prioriteiten worden gesteld. Het gaat om een reality check die zou moeten gebeuren binnen Belgische bedrijven die ook voor werkgelegenheid zorgen, belastingbetaler zijn, alsook de bescherming van onze positie ten opzichte van buurlanden. Overleg over de totstandkoming en interpretatie van wetgeving draagt bij aan het behalen van deze gezondheidsdoelstellingen. Recente WHO-rapporten (d.d. 2021) geven aan dat overleg en voorlichting noodzakelijk zijn voor een "efficiënt" tabaksbeleid. Bovendien gaan we ervan uit dat de Belgische overheden voldoende professioneel en verantwoordelijk zijn om voluit en in volle transparantie met de sigarenindustrie te kunnen praten.

Graag pikken we er enkele items uit het Anti tabaksplan, teneinde het belang te benadrukken alsook onze mening weer te geven:

Plain Packaging

In de eerste plaats zullen grotere gezondheidswaarschuwingen, dan diegene die momenteel in het Koninklijk Besluit zijn voorzien, het praktisch onmogelijk maken om tegemoet te komen aan mogelijke toekomstige veranderingen mbt. de vereisten qua labelling op EU- en nationaal niveau. Een dergelijk probleem deed zich al voor met Richtlijn 2019/904/EU en de extra markering van 8,4 cm² waar tabaksproducten met plastic filters rekening mee moesten houden.

Aangezien sigaren traditionele en niche-tabaksproducten zijn, die niet in grote aantallen worden geconsumeerd in de EU, zijn ze vrijgesteld van het toepassingsgebied van artikel 10 van de TPD, evenals in de overgrote meerderheid van de lidstaten die gebruik hebben gemaakt van artikel 24, lid 2, van de TPD. In dit verband kwamen het Europees Parlement en de regeringen van de lidstaten in 2014 tot dezelfde conclusie toen ze Richtlijn 2014/40/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten betreffende de productie, presentatie en verkoop van tabak en aanverwante producten (TPDII), dat tabaksproducten, zoals sigaren, "die voornamelijk worden geconsumeerd door oudere consumenten en kleine groepen van de bevolking", moeten worden vrijgesteld van bepaalde etiketteringsvoorschriften.

Bovendien ontstaan er problemen bij de introductie en de naam omschrijvingen die veel uitgebreider en niet meer conform de registratie van bijvoorbeeld bij sigaretten. Onder één sigarenmerk worden meestal verschillende maten en varianten verkocht. Het is niet haalbaar om al deze informatie op een neutrale verpakking weer te geven. De voorgestelde maatregelen zullen ervoor zorgen dat deze traditionele producten verdwijnen en consumenten naar gestandaardiseerde producten duwen die dichter bij een sigaret staan. Bovendien zijn er ook kwaliteitsrestricties. Handgemaakte sigaren moeten verpakt worden in een cederhouten kist om hun kwaliteit te garanderen. Er is geen bewijs dat geverfde cederhouten kisten geen gevaar opleveren voor de gezondheid van degene die van die sigaar geniet.

Voor de verpakkingen van de belangrijkste doelgroep, namelijk voor sigaretten en roltabak, heeft de overheid al maatregelen genomen. Aangezien sigarenverpakkingen al niet aantrekkelijk zijn voor jonge consumenten, zou het de beoogde doelgroep dus niet raken en geen extra toegevoegde waarde opleveren. In dit verband hebben alle EU-landen die tot nu toe plain packaging voor tabaksproducten hebben ingevoerd, met uitzondering van Ierland en Finland, de specifieke productie- en consumptiepatronen van sigaren erkend door ze uit te sluiten van de eisen voor gewone verpakkingen die gelden voor massaconsumptie tabaksproducten zoals sigaretten. Hoewel uitgezonderd van de doelstelling van neutrale verpakkingen, is er geen verschuiving van de consumptie waargenomen in genoemde landen - inclusief België - waarbij sigaren hun neerwaartse dalende trend voortzetten. En zelfs met deze uitzonderingen worden al deze lidstaten nog steeds beschouwd als landen met een alomvattend en effectief tabaksontmoedigingsbeleid.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgium	299,9	292,3	285,3	269,9	260,1	252,1	247,6	234,9
Denmark	126,0	84,0	66,0	56,0	48,0	38,0	41,0	20,0
France	1.365,0	1.327,0	1.237,0	1.239,0	1.239,0	1.227,0	1.189,0	1.142,0
Netherlands	463,3	466,3	457,4	434,9	416,3	408,3	399,1	386,1
Slovenia	36,7	34,2	29,8	26,6	21,1	18,6	20,0	18,7

Aangezien we zoveel verschillende verpakkingen hebben en de aard van onze verpakkingen dit niet toelaat, is het momenteel technisch onmogelijk om inserts in de verpakking te plaatsen.

Indien artikel 11 niet meer zou worden gevolgd, dient een maximale oppervlakte van de waarschuwing te worden bepaald (zoals beschreven in artikel 11). Er is geen reden waarom waarschuwingen groter zouden moeten zijn dan een leesbare grootte van letters voor de mensen.

Daarnaast kan een neutrale verpakking ook de lokale markt waar het geïmporteerd wordt verstoren. Onverpakte verpakkingen zouden grotere, bekendere merken kunnen bevoordelen, omdat mensen gewoon vragen wat ze weten of waarover ze het meeste hebben gehoord, waardoor kleinere producenten/merken worden gestraft. Wanneer producten niet kunnen concurreren door middel van merkinformatie, wordt prijs alleen de belangrijkste drijfveer voor aankopen, en dit zou simpelweg een "race to the bottom" kunnen veroorzaken, aangezien klanten in de loop van de tijd steeds meer waar voor hun geld kopen. In Australië was er een onderzoek dat suggereerde dat deze dynamiek eigenlijk leidde ertoe dat mensen nog meer van sommige producten gingen roken.

Dit zou bovendien grote gevolgen hebben voor veel ontwikkelingslanden waar handgemaakte sigaren één van de belangrijkste exportproducten zijn, meestal gekoppeld aan hun nationale erfgoed.

Ten slotte moet worden benadrukt dat het uitsluiten van sigaren van de eisen voor gewone verpakkingen niet de indruk zou wekken dat deze producten minder schadelijk zijn dan andere tabaksproducten.

aangezien deze producten dezelfde algemene gezondheidswaarschuwingen dragen die van toepassing zijn op alle rooktabakproducten.

Conclusie:

Gelet op het bovenstaande, en bij gebrek aan een wijziging van de omstandigheden om de redenen die de Belgische regering ertoe hebben gebracht een vrijstelling voor te stellen van bepaalde vereisten voor gewone verpakkingen voor andere tabaksproducten dan sigaretten en rolltabak, is FECIBEL van mening dat de invoering van plain packaging voor sigaren en de afschaffing van de etiketteringsvrijstelling niet passend of gerechtvaardigd zijn. FECIBEL verzoekt de Belgische regering om begrip en om sigaren en cigarillo's uit te sluiten van plain packaging.

Dark market (display ban)

Sigaren zijn er in honderden vormen, maten, merken en variëteiten; het is absoluut noodzakelijk dat de volwassen consument zijn product op het verkooppunt kan identificeren om verwarring en fouten te voorkomen. Sigaren zijn geen aantrekkelijke producten voor jongeren en niet-rokers. Het uit het zicht plaatsen van deze producten draagt maar weinig bij aan de volksgezondheid.

We moeten ook leren van voorbeelden uit omliggende landen. Uit een onderzoek in opdracht van het Nederlandse Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport blijkt dat een cigarillo een product is dat bij jongeren zelfs nauwelijks bekend is (8%) en nog minder wordt geconsumeerd (minder dan 1%). (KANTAR-studie p.9, dd. december 2017).

Bovendien zijn winkels momenteel financieel zwak, deze investeringen zijn nu zeer moeilijk te dragen. Ook de winkelier krijgt extra werk zonder dat er winst op vlak van gezondheid wordt geboekt.

FECIBEL ziet dan ook geen enkele meerwaarde of motivatie om dit af te schaffen.

De Sigarenspecialzaak

Wij zijn voorstander van het werken met een duidelijk omkadering voor een sigarenspecialzaak. Vanuit FECIBEL zijn we dit initiatief al gestart en hebben we een kleine 200 erkende specialzaken. Door COVID 19 hebben we alles eventjes on hold geplaatst, maar we gaan hiermee door omdat we zelf de behoefte voelen aan informatie en begeleiding vanuit onze sector.

Deze handelszaken moeten voldoen aan verschillende voorwaarden en krijgen ook een opleiding van FECIBEL over een kwalitatieve aanpak en worden ook op de hoogte gehouden van mogelijke evoluties binnen de wetgeving.

Wij vinden het onze taak als belangenbehartiger om ook de winkels van de nodige informatie te voorzien.

We willen graag de hand reiken naar de overheid om samen te werken aan een meer gestructureerde impact op de sector, erkenning van de specialzaak en een betere communicatie naar hen toe.

We zien dat voorlichting en educatie ook belangrijke doelstellingen zijn binnen het antitabaksplan.⁴

Wij zijn van mening dat voorlichting/educatie niet altijd alleen naar een roker moet gaan, maar ook naar de winkelier en dat dit op een constructieve manier kan. Wij zijn ervan overtuigd dat de rol van de

⁴ Interfederal Antitabaksplan, p14-16 actiepunten 7, publicatie 14 December 2022

tabaksspeciaalzaak steeds belangrijker wordt. Een klant heeft ook het recht om geïnformeerd te worden en een product te proeven, zij het in een aparte ruimte, of een winkel in de winkel, ...

Veel winkeliers zitten al in een moeilijke positie. Het is daarom belangrijk dat de overheid hen niet in een faillissement duwt door extra investeringen die weer nodig zouden kunnen zijn. Hoe groter het assortiment (dus hoe gespecialiseerder de winkel), hoe hoger de investering. Hoe meer een winkel zich uitsluitend richt op rokers, hoe hoger het percentage rokers dat de winkel bezoekt. De verleiding van niet-rokende consumenten is daardoor minimaal.

Vermindering van verkooppunten

Wij geloven niet dat een vermindering van het aantal verkooppunten zal bijdragen aan een daling van de tabaksconsumptie. Wetenschappelijke studies en of internationale ervaring ontbreken. Het leidt naar een verloop van aankopen bij andere tabakswinkels en zorgt zo voor overlast en concentratie. Vooraf is een impactstudie nodig om de gevolgen van het verschuiven van de stromen in kaart te brengen.

Afschaffing rookruimtes

Niet-rokers en vooral kinderen moeten tegen rook worden beschermd. De volwassen roker mag echter niet worden gemarginaliseerd. In het geval van sigaren treffen we hier ook veel senioren.

Aangepaste rookruimtes hebben hun plaats in onze samenleving, wat ook de kans op overlast beperkt. We zien geen problemen in goed uitgeruste rookruimtes, bijv. bij gespecialiseerde tabakswinkels. Beverly Hill is daar een goed voorbeeld van met een speciale vergunning voor sigarenrookruimtes. Ook het Verenigd Koninkrijk maakt een speciale uitzondering om aparte sigarenlounges toe te staan.

Veel winkels horecazaken hebben bovendien ook nog redelijk recent geïnvesteerd in een rookruimte, conform alle vereisten van de overheid.

Accijnzen

Een verhoging van de sigarenfiscaliteit richting sigaretten zou buitenproportioneel zijn. Het huidige systeem van ad valorem accijns in combinatie met een minimumfiscaliteit is relatief marktconform. De Europese accijnsrichtlijn voorziet een open accijnsstructuur voor sigaren en cigarillos. Sigaren en cigarillos zijn alleen al door de diversificatie binnen beide groepen samen veel duurder. De meest verkochte prijsklasse in sigaren en cigarillos is over de referentieperiode 380,00 € / 1000 stuks. De accijnsheffing en BTW op sigaren en cigarillos is gelijk bij beide groepen. Productkenmerken moeten prioritair blijven voor elke vorm van productregelgeving en / of accijns. Er zijn alsmaar minder vergelijkingspunten met andere producten.

Het gelijktrekken van de taxatie op cigarillos en sigaren zal traditionele cigarillos uit de markt prijzen en de consument richting basis producten duwen die veel goedkoper zijn om te produceren. 95% van alle cigarillos die in België worden verkocht worden ook in België geproduceerd. Een gelijktrekking is ook ten nadele van onze sigarenfabricanten en ten voordele van andere buitenlandse tabaksbedrijven.

Flavour Ban / kenmerkende aroma's

Het Europees Parlement en de regeringen van de lidstaten hebben in artikel 7 van de TPDII expliciet onderscheid gemaakt tussen sigaren en tabaksproducten voor massaconsumptie door vrijwillig te voorzien in een afwijking van het verbod op kenmerkende smaken die zijn vastgelegd in artikel 7, lid 1, van de TPDII, gezien de "focus van de richtlijn op jongeren", die geen traditionele niche-tabaksproducten zoals sigaren consumeren.

Bij een ondersteunende studie bij het verslag over de toepassing van Richtlijn 2014/40/EU heeft bevestigd dat er geen "verdringingseffect" is waargenomen met betrekking tot het bestaan van gearomatiseerde cigarillo's op de EU-markt omdat "ook al zijn ze vrijgesteld van het EU-verbod op kenmerkende smaken, is de verkoop van sigaren en cigarillo's de afgelopen tien jaar gestaag gedaald"

In dit opzicht is het de moeite waard om het recente voorbeeld van Denemarken in detail te bekijken, dat ook een voorstel overwoog om te smaken te verbieden met een gelijkaardige benadering als het Belgisch Anti-Tabaksplan.

Volgens het Deense voorstel zouden alle tabaksproducten onderworpen zijn aan een smaakverbod. Als onderdeel van het wetgevingsproces is het voorstel aangemeld bij de Europese Commissie. Tijdens de standstill-periode heeft de Europese Commissie een gedetailleerd advies uitgebracht, waar het specifiek het voorgestelde smaakverbod verwierp:

"The Union rules governing characterising flavours for tobacco products are set out in Article 7 [TPDII] ('the Tobacco Directive'). Article 7(1) of the Tobacco Directive states that "Member States shall prohibit the placing on the market of tobacco products with a characterising flavour". However, these provisions must be read in conjunction with Article 7(12), which indicates "Tobacco products other than cigarettes and roll-your-own tobacco shall be exempted from the prohibitions laid down in paragraphs 1 and 7. The Commission shall adopt delegated acts in accordance with Article 27 to withdraw that exemption for a particular product category, if there is a substantial change of circumstances as established in a Commission report." It follows from the above that the Tobacco Directive currently provides for an exemption from the general ban of all tobacco products with a characterising flavour. The exemption provided for in Article 7(12) applies to tobacco products other than cigarettes and roll-your-own tobacco."

Als reactie op het bovenstaande heeft de Deense regering geargumenteed dat het het recht had om smaken voor alle tabaksproducten te verbieden op grond van artikel 24, lid 3, van TPDII, in plaats van te vertrouwen op artikel 7(1) van TPDII. Dat wil zeggen dat een lidstaat een bepaalde categorie tabaksproducten mag verbieden op basis van gerechtvaardigde redenen voor de volksgezondheid. Maar ook hier heeft de Europese Commissie gereageerd en uitgelegd dat artikel 24 lid 3 TPDII, op basis van precedent van het Hof van Justitie van de EU, alleen kan worden gebruikt als de specifieke kwestie niet geharmoniseerd is binnen de EU.

Aangezien het verbod op smaken is geharmoniseerd binnen de EU, en aangezien de Europese Commissie meldde dat sigaren niet "de drempel bereikten die de Commissie zou verplichten om [de clausule inzake substantiële verandering van omstandigheden] in werking te stellen", mag België niet eenzijdig een verbod op smaken voor andere categorieën tabaksproducten.

Een smaakverbod voor sigaren en cigarillo's zou ook onevenredig zijn, aangezien deze slechts een zeer klein en afnemend deel van de totale consumptie van tabaksproducten vertegenwoordigen en niet fungeren als toegangspoort tot roken door jongeren of voor het eerst roken. Ze moeten passende vrijstellingen blijven

genieten van bepalingen die gericht zijn op massamarktproducten zoals sigaretten.

Het aantal ingrediënten van cigarillo's is zeer beperkt. Onze bedrijven worden altijd geadviseerd door externen om te voldoen aan de strengste wettelijke eisen. Een sigaar wordt geproduceerd met een uitgebalanceerde mix van tabak, verschillend type en land van herkomst. Wij beschouwen dit als een bedrijfsgeheim en zien er geen voordeel in om deze informatie openbaar te maken. Deze informatie draagt niet bij aan het inschatten van de gezondheidsrisico's van verschillende tabaksproducten.

Conclusie:

1. FECIBEL wenst graag als belangenbehartiger mee betrokken te worden bij het besluitvormingsproces als constructieve speler.
2. FECIBEL betreurt het totaal gebrek aan overleg met de sector alsook een gebrek aan kennis van de bestaande werkvloer. Realisme en het aftoetsen van de technische haalbaarheid is nodig bij de opmaak van richtlijnen en wetgeving. Bedrijfsbezoeken, alsook in overleg met de sector is noodzakelijk en een democratisch gegeven.
3. FECIBEL dringt aan op onderbouwd onderzoek en studies, en geen eenzijdige aanpak van de tabakssector. Sigaren zijn geen massaproducten.
4. FECIBEL reikt graag de hand om samen te werken rond bepaalde zaken zoals bijv. de sigarenspecialzaak.

16/2/2023